

Мерсел БИЉАЛИ

“
*Golemi работ i
za mali lu/e*
”

Во својата книга "Постмодерна етика" Зигмунд Бауман вели: "Социјализацијата е управлив процес, иако не секогаш била управувана од управувачи со неоспорлив здрав ум". Историјата е полна со примери кога во име на колективната социјализација на односите во општеството, управувачите му нанеле катастрофална штета на човечкиот род. Тоа најчесто се правело во име на некаков општ прогрес или благосостојба на цели народи. Во име на некакви идеали или високи национални цели. Иако таквите политички и умствени аномалии настанувале како исклучок во историскиот процес, сепак факт е дека поради нив страдале милиони луѓе.

Република Македонија, како мултиетничка супстанца, минува низ еден подолг период од плурално-политичкиот живот, а по сите параметри -нејзините водачи многу побавно ја научиле основната политичка школа за тоа како треба да се води држава. По сите мерила, од нашата политичка класа оправдано треба да се очекува таа да поседува натпросечно ниво на искуство и елементарно чувство за правилно насочување на политичките настани во државата, а со тоа и соодветно движење на целиот политички процес. Ако нивната политичка "обука" просечно траела три пати повеќе отколку кај нивните колеги во соседството и во регионот, по секоја логика, пропорционално би требало да бидат и конкретните резултати на тоа како се води држава. Но, за жал, сè повеќе се чини дека нам ни недостасува основен природен инстинкт или, пак, нешто друго силно дејствува во нашата потсвест, која нè натера да ја прифатиме логиката на ѓаволот, игнорирајќи ги Божјите заповести и основниот морал.

И најновите информации од центрите на кои претендираме не влеваат многу оптимизам за нашата политичка зрелост. Продолжуваме да докажуваме дека главата ни е потврда од сидот. Упорно одбиваме да разговараме за работи за кои, по секоја природна логика, е потребно

вклучувајќи ги и нив самите. Работите имаат некаков свој логичен и природен тек. Секој неумерен дебаланс предизвикува штетни реакции. Хофман рекол дека државата е идентична на човечкиот организам - секое невнимание за рамно тежата предизвикува нерационална реакција на организмот, која ние ја викаме болест. По оваа констатација, ние како да уживаме да сме болни. Не ни се допаѓа да сме здрави. Тоа што е ненормално го прифаќаме како нешто вообичаено и обратно. Изгледа нашиот свет е многу невообичаен во многу нешто, па и во однос на вредносните приоритети.

Европејците, освен општопознатите исказувања во однос на нашите обврс-

ПОЛИТ

ки, дополнително имаат сериозни забелешки и во уште две други области. Првата е нивното практично убедување дека ние многу бавно се здобиваме со потребниот капацитет и со политичка волја за да се тргнеме од лошата практика за злоупотреба на важните општи инте-

"Дијалогот претставува разговор меѓу две или повеќе лица со различни погледи, а неговата основна причина е секој од учесниците да учи од другиот за тој или таа да може да се промени или да порасне. Дијалогот е успешен ако ние, пред сè, влегуваме во дијалог за да научиме, да се промениме или да пораснеме, а не да го натераме другиот да се промени", рекол Леонард Свидлер.

да се разговара. Како канонада ни пристигнуваат пораките од светот за основен политички дијалог, а ние сме претворени во ној со главата во песок. Изгледа станавме многу алергични на поимот политички дијалог.

Леонард Свидлер вели: "Дијалогот претставува разговор меѓу две или повеќе лица со различни погледи, а неговата основна причина е секој од учесниците да учи од другиот за тој или таа да може да се промени или да порасне. Дијалогот е успешен ако ние, пред сè, влегуваме во дијалог за да научиме, да се промениме или да пораснеме, а не да го натераме другиот да се промени". А ние и кога разговараме воопшто не сме свесни на исказувањето на Соломон дека оној кој владее со сопствениот јазик го владее светот.

Силната поларизација власт - опозиција во ниво на тотално игнорантски позиции е самоуништувачки за сите,

реси и потреби за дневнополитички цели. Втората е (во голема мера) рекетарственото-медиумско третирање на нашата севкупна реалност, цели и стремјежи. Тие се свесни дека на нашиот медиумски простор му недостасува основниот дух за забележување, поддржување и помагање на важните стратешки политички ориентации и рационални визији, но и сенс за дефинирање на опортуното темпо на динамика за реализирање на здравите политички проекти.

Исто така, институциите на системот со преголема партиска боја не се во состојба да се справат со реалните проблеми на граѓаните. Собранието на државата ни личи на арена на гладијатори, каде најмалку се третираат прашањата кои се од ефективен интерес на граѓаните. За жал, со години оваа институција функционира како експонат на разновидни манипулации, ниски страсти, некултура и недостоинство. Тука најчесто

Улогата на одговорните политичари и на медиумите е да ги насочуваат процесите во нормална и во толерантна насока. Сè друго е општествена катаклизма. Тие треба да дејствуваат во насока на смирување на колективните страсти дури и тогаш кога тие се плод на објективни и на историски причини. Докрај е неодговорно ако самите артифицијално произведуваме политички тензии.

се случува да се кажуваат работи од кои и ѓаволот се срами. Граѓанскиот репрезентативен дом е претворен во своевиден театар каде што се глуми некаква "заштита" на "загрозени" интереси на

таквиот амбис, граѓаните прво треба воопшто да не ги слушаат загрижувањата на "спасителите". Нашите "заштитници", во нивната неснаодливост и неспособност за да ги решат реалните проблеми

Од друга страна, пак, бројни медиуми се полни со флуидни вистини, полуистини или конструкции. Ако сакате да се информирате како ве замислува сатаната тогаш прочитајте нешто од нашиот секојдневен печат каде доминира жолтата боја. А нам оваа боја ни е многу омилена, па затоа ја има во изобилство. Тука ќе дознаете за многу работи кои не сте ги сретнале ниту во ноќните кошмари. За вас го пишува и тоа што вие не сте го знаеле за себе. Вистината може да биде присутна сосема случајно или, пак, ако пенкалото ни е побрзо од нашиот злонамерниот ум. Бомбастични наслови полни со фолклорен сензационализам и "блесав" футуризам. На насловните страници доминираат селски будали и локал-криминалци. И коментар што прави или што не прави државата. Таквата "модна ревија" ненормално ги стимулира криминалците. Тоа се прави така за многумина да им завидуваат и да посакаат да бидат како нив. Тие веќе не можат слободно да се движат по улиците бидејќи популарноста не им дозволува.

Улогата на одговорните политичари и на медиумите е да ги насочуваат процесите во нормална и во толерантна насока. Сè друго е општествена катаклизма. Тие треба да дејствуваат во насока на смирување на колективните страсти дури и тогаш кога тие се плод на објективни и на историски причини. Докрај е неодговорно ако самите артифицијално произведуваме политички тензии. Македонија и нејзините граѓани многу имаат загубено поради ваквото наше дејствување. Секаде е докажано дека злоупотребата на етноенергијата кај обичните луѓе ризикува здрава иднина на цели генерации.

Дефинитивно мораме да се ослободиме од настојувањата перманентно да ги инструментализираме појавите или настаните, максимизирајќи или минимизирајќи ги истите. Сега секому му е јасно дека и по толку години политичко и етничко натпреварување луѓето сè повеќе се чувствуваат оттуѓени и препуштени сами на себе. Загубивме многу драгоцен години борејќи се со сопствената сенка. Дијалогот за прашања од заеднички интерес отсекогаш бил настрана од нашиот талент и секогаш упорно сме го откачувале или одбегнувале. Дијалогот и довербата многу можат да помогнат за процесите да тргнат по рационална и логична насока и дефинитивно да почнеме сериозно да се занимаваме со она што за луѓето значи биолошка егзистенција. Лимитот на политичка опоненција има свои рамки кои не треба да се преминат. Треба да престанеме да дејствуваме со логиката на априори исклучувањето од која и да е страна. Конечно да престанеме со докажувањето дека трговијата со совеста ни е национален бизнис.

луѓе, на групи или на нации. Со години од оваа институција се "заштитиуваат" некакви интереси, а луѓето сè повеќе се чувствуваат загрозени. Толку трошење енергија за колективен "спас", а луѓето се чувствуваат сè помалку спасени. Сè поизвесно е дека за да се спасат од

на луѓето и државата, за замена нудат измислени загрозувачи. Иако овие години многу нешто е променето во свеста, во односите и во однесувањето, сепак нашиот политички мени продолжува да се сервира во вид на расиплива конзервирана колективна храна.

